

Musí stát podnikatelům kompenzovat ztrátu? Ano, ale jen omezeně.

Vláda v souvislosti s pandemií nákazy COVID-19 vyhlásila ode dne 12. března 2020 pro území České republiky stav nouze, v rámci něhož přijala několik krizových opatření dle krizového zákona, která mohou mít zásadní dopad nejen na podnikatele. Jako nejrazantnější opatření je vnímán zákaz přijímání hostů v hotelích a restauracích spojené s omezením otevírací doby a celostátní karanténou omezující volný pohyb osob.

Pandemie COVID-19 způsobila řadě podnikatelů nebývalý výpadek tržeb, problémy s cash-flow nebo přinejmenším výpadky dodávek. Krizová opatření ekonomické problémy postižených podnikatelů dále prohloubila, pročež vyvstala otázka možné kompenzace utrpěných škod státem.

Krizový zákon skutečně stanoví povinnost státu nahradit škodu způsobenou krizovým opatřením. Odpovědnost státu je přitom objektivní, není tedy podmíněna porušením některé povinnosti, ani zaviněním ze strany státu. Jedinou podmínkou vzniku odpovědnosti za škodu státu proto je existence škody a existence její příčinné souvislosti s krizovým opatřením. Pochopitelně se nenahrazuje škoda, kterou zavinil sám poškozený. Kromě skutečné škody se nahrazuje i ušlý zisk.

Právě v ušlém zisku je zakopaný pes. V současné situaci totiž pravděpodobně půjde o nejčastější druh škody spočívající v tom, oč se majetek poškozeného v důsledku krizového opatření nezvýšil oproti běžnému chodu věcí. Běžným chodem věcí se v tomto případě nemůže rozumět situace před vypuknutím pandemie, ale hypotetická situace, při které stát nepřijal žádná krizová opatření proti nemoci COVID-19.

Aby tedy poškozený dostal zákonnému požadavku příčinné souvislosti škody a krizového opatření, musí prokázat, že utrpěná škoda vznikla právě v důsledku krizového opatření a nikoli kvůli pandemii samotné. Právě toto rozlišení a konkrétní vyčíslení škody bude nejspíše v praxi činit největší potíže.

Připomínáme, že poškozený musí případnou škodu uplatnit u orgánu, který krizové opatření přijal do šesti měsíců od okamžiku, kdy se o její existenci dozvěděl; nejpozději však do pěti let od jejího vzniku. Pakliže orgán krizového řízení škodu odmítne dobrovolně nahradit, nezbude

poškozenému než se obrátit na soud.

Krizový zákon tedy sice umožňuje domáhat se po státu nahrazení škody způsobené krizovým opatřením. To však neznamená, že je stát povinen plně kompenzovat podnikatelům jejich ekonomické ztráty v důsledku pandemie nemoci COVID-19. Případné plošné kompenzace obchodních ztrát by však mohla přinést iniciativa zákonodárce v rámci protikrizových opatření.

O neochotě státu nahrazovat škody způsobené jeho opatřeními svědčí i mimořádné opatření Ministerstva zdravotnictví ze dne 23. března 2020, kterým vláda fakticky prodloužila dosavadní opatření, avšak podle zákona o ochraně veřejného zdraví, který širokou úpravu náhrady škody neupravuje. Tato změna přístupu vlády může dále ztížit postavení poškozených při uplatňování svých nároků na náhradu utrpěných škod.

Pakliže na Vás nebo Vaše podnikání dopadají negativní projevy pandemie nemoci COVID-19, advokátní kancelář PLICKA & PARTNERS je připravena poskytnout Vám právní služby ve všech souvisejících oblastech. V případě zájmu se na nás neváhejte obrátit prostřednictvím emailu info@plickapartners.cz.

Autor: Jiří Seydler, advokátní koncipient